

ÚRAD PRE NORMALIZÁCIU, METROLÓGIU A SKÚŠOBNÍCTVO SR
 Štefanovičova 3, P.O. BOX 76, 810 05 BRATISLAVA

ROZHODNUTIE č.960/142/96-246 zo dňa 28.01.1998, ktorým sa vydáva

**OSVEDČENIE
 O SCHVÁLENÍ TYPU MERADLA**

Na žiadosť firmy Siemens, s.r.o., vedenie stavby PPC TP II Magnetová 12, 831 04 Bratislava, SR, Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR na základe §7 zákona č.505/1990 Zb. o metrológii

s c h v a ľ u j e

merač pretečeného množstva tekutín s dýzou ISA 1932 typ SIEMENS, ako určené meradlo pri dodržaní technických údajov a podmienok, uvedených v prílohe tohto Rozhodnutia.

Výrobca: SEIKO Ges. m. b. H. Zur Schleuse 5, A-2000 Stockerau, Rakúsko

Zmeny technických údajov meradla a podmienok nie sú dovolené. Schválený typ meradla podlieha povinnému overeniu pred uvedením do obehu a počas jeho používania.

Platnosť tohto Osvedčenia končí dňom 31. 12. 2008.

Meradlu sa pridela štátna značka schváleného typu meradla:

TSQ 142 / 96 - 246

ktorá musí byť uvedená na každom meradle tohto typu.

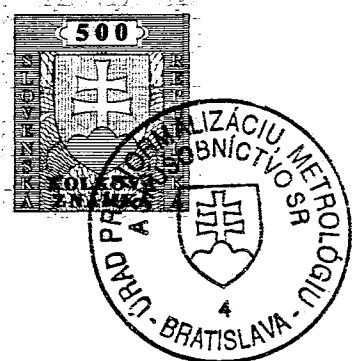
Z d ô v o d n e n i e

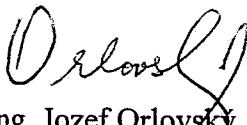
Uvedený typ meradla spĺňa všetky metrologické a technické požiadavky príslušných predpisov, čo bolo zistené a potvrdené skúškou typu vykonanou Slovenským metrologickým ústavom.

P o u č e n i e o o d v o l a n í

Proti tomuto Rozhodnutiu je možné podať na ÚNMS SR rozklad do 15 dní odo dňa jeho doručenia žiadateľovi.

Príloha je neoddeliteľnou súčasťou tohto Rozhodnutia. Obsahuje 11 strán, z toho 4 strany obrazovej prílohy.

 Ing. Jozef Orlovský
 riaditeľ odboru metrológie ÚNMS SR

MERAČ PRETEČENÉHO MNOŽSTVA TEKUTÍN S DÝZOU ISA 1932 TYP SIEMENS

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Výrobca: SEIKO Ges. m. b. H. Zur Schleuse 5, A-2000 Stockerau, Rakúsko
Objednávateľ: Siemens s.r.o. stavba PPC TP II Magnetová 12, 831 04 Bratislava
Štátna značka schválenia typu meradla:

TSQ 142/96 - 246

2. POPIS MERADLA

2.1. Použitie meradla

Merač pretečeného množstva tekutín s dýzou ISA 1932, typ Siemens, je určený na meranie pretečenej hmotnosti resp. pretečeného objemu nasledovných médií:

- prehriatej alebo sýtej vodnej pary,
- jednofázovej a homogénnej kvapaliny, napr. vody,

Maximálny pracovný tlak a maximálna pracovná teplota meraného média - podľa použitého potrubia meracej trate.

2.2 Charakteristika meradla

Merač pretečeného množstva tekutín s dýzou ISA 1932, typ Siemens, je meradlo, ktoré určuje prietok tekutiny meraním diferenčného tlaku na primárnom prvku meracej trate merača. Primárnym prvkom meradla je dýza ISA 1932, s kútovým-komorovým odberom diferenčného tlaku.

Meradlo je vyrobené v súlade s požiadavkami normy STN ISO 5167-1 z r.1993 - ekvivalent medzinárodnej normy ISO 5167-1/1991 (ďalej len STN ISO 5167-1).

2.3 Meradlo sa skladá z:

meracej trate, pozostávajúcej z úseku s primárnym prvkom a z priamych úsekov potrubia pred a za primárnym prvkom. K meracej trati sú pripojené nasledujúce snímače a vyhodnocovacie jednotky:

- a) snímač a prevodník tlaku tekutiny
- b) snímač a prevodník diferenčného tlaku,
- c) snímač teploty tekutiny,
- d) elektronická vyhodnocovacia jednotka, ktorá plní funkciu merača pretečeného množstva tekutín, kalorimetrického počítadla resp. prepočítavača množstva plynu.

2.4 Popis jednotlivých častí meradla

Meracia trať vyrobená pre potrubia DN 100 až DN 500 pozostáva z troch častí, pričom prvá (vstupná) časť meracej trate má dĺžku potrubia minimálne 8D, kde D je vnútorný priemer potrubia, druhá časť trate (úsek s primárnym prvkom) pozostáva z prstencov pre kútový odber tlaku pred a za dýzou, pričom rozmery prstenca musia spĺňať

požiadavky bodu 8.2.2. normy STN ISO 5167-1. Tretia (výstupná) časť má dĺžku potrubia minimálne 4D. Druhá časť je od prvej a tretej časti trate oddelená prírubovým spojením, ktoré umožňuje kontrolu vnútorného povrchu meracej trate pri následnom overovaní meradla. Primárny prvok sa vkladá medzi prstence pre komorový odber tlaku a prírubový spoj prvej a tretej časti trate, pričom je zámkom zabezpečená súososť primárneho prvku s prírubami.

Meracia trať vyrobená pre potrubia DN 50 až DN 100 pozostáva z dvoch častí, pričom prvá (vstupná) časť meracej trate má dĺžku potrubia minimálne 10D a druhá (výstupná) časť trate má dĺžku potrubia minimálne 4D. Primárny prvok sa vkladá medzi prírubový spoj vstupnej a výstupnej časti trate, pričom je zámkom zabezpečená súososť primárneho prvku s prírubami.

2.4.1 Popis pripojených snímačov a vyhodnocovacej jednotky

Snímač a prevodník tlaku - v prípade skúšanej vzorky je použitý snímač s prevodníkom tlaku typu "Cerabar S PMC 731" a "Cerabar S PMP 731" so štátnou značkou schváleného typu TSQ 173/96-038 (výrobcom snímačov je firma Endress + Hauser Messtechnik GmbH + Co Weil am Rhein, SRN)

Snímač s prevodníkom diferenčného tlaku - v prípade skúšanej vzorky je pre snímanie diferenčného tlaku použitý snímač s prevodníkom typu "Deltabar S PMD" a "Deltabar S FMD" so štátnou značkou schváleného typu TSQ 173/96-039 (výrobcom snímačov je firma Endress + Hauser Messtechnik GmbH + Co Weil am Rhein, SRN)

Snímač teploty - v meracom systéme je použitý odporový snímač teploty typ "TR 301" so štátnou značkou schváleného typu TSQ 321/96-010 (výrobcom snímača je firma WIKA Alexander Wiegand GmbH und Co. SRN)

Vyhodnocovacia jednotka plní funkciu merača pretečeného množstva tekutín. V prípade skúšanej vzorky je použité kalorimetrické počítadlo typu "COMPART DXF 351", ktorého štátna značka schváleného typu je TSQ 311/96 - 065 (výrobca elektronickej vyhodnocovacej jednotky je firma Endress & Hauser AG, Švajčiarsko).

Všetky uvedené snímače, prevodníky a vyhodnocovacie jednotky, môžu byť nahradené ekvivalentami, ktoré musia spĺňať nasledujúce podmienky:

- musia byť kompatibilné s ostatnými súčasťami meradla,
- musia byť typovo schválené v SR.

Okrem týchto podmienok je pri použití kalorimetrického počítadla iného typu, ktoré má schválenie typu meradla v SR, potrebné, aby vykonávalo výpočet v súlade s STN ISO 5167-1.

3. Základné technické a metrologické údaje

Pracovná poloha meracej trate - je vodorovná s max. odchýlkou 1° od vodorovnej roviny. Použitie primárneho prvku, dýzy ISA 1932, je podľa nasledujúcich podmienok:

Priemer potrubia "D" leží v hraniciach:

$$50 \text{ mm} \leq D \leq 500 \text{ mm}$$

$$0,3 \leq \beta \leq 0,8$$

kde $\beta = d / D$

d je priemer primárneho prvku - dýzy ISA 1932

pričom Re_D je v nasledujúcich medziach:

pre $0,30 \leq \beta \leq 0,44$ $7 \times 10^4 \leq Re_D \leq 10^7$

$0,44 \leq \beta \leq 0,80$ $2 \times 10^4 \leq Re_D \leq 10^7$

kde Re_D je Reynoldsovo číslo vzťahované k podmienkam v tekutine a k priemeru potrubia v mieste pred primárnym prvkom.

Relatívna drsnosť potrubia "k/D", musí vyhovovať hodnotám uvedeným v nasledujúcej tabuľke:

β	$\leq 0,35$	0,36	0,38	0,4	0,42	0,44	0,46	0,48	0,5	0,6	0,7	0,77	0,8
$10^4 k/D$	25	18,6	13,5	10,6	8,7	7,5	6,7	6,1	5,6	4,5	4	3,9	3,9

kde "k" je homogénna ekvivalentná drsnosť. Príklady hodnôt homogénnej ekvivalentnej drsnosti k stene potrubia sú popísané v norme STN ISO 5167-1 v prílohe E.

Potrubie z väčšou relatívnou drsnosťou sa smie použiť len vtedy, ak je drsnosť v dĺžke aspoň 10D pred dýzou v medziach vo vyššie uvedenej tabuľke.

Ostatné technické údaje vyhodnocovacej jednotky vo funkcii kalorimetrického počítadla a snímačov a prevodníkov tlaku, diferenčného tlaku a snímačov teploty sú uvedené v prílohách k príslušným Rozhodnutiam o schválení typu meradla, ktoré sú vyššie uvedené.

4. Skúška

Technická skúška meracej trate merača pretečeného množstva tekutín, sa vykonala u výrobcu dýz ISA 1932, vo firme SEIKO, v Rakúsku, po jej výrobe. Vykonala sa kontrola výkresovej dokumentácie a technológie výroby meracej trate v súlade s požiadavkami normy STN ISO 5167-1. Ďalšia fáza kontrolných meraní a správnosti zmontovania jednotlivých dielov meracej trate sa vykonala po dovoze meradiel na miesto jej montáže. Skúška sa vykonala podľa metodiky ČSMÚ č.1/223/91 "Clonové prietokomery. Metódy skúšania.", v súlade s požiadavkami normy STN ISO 5167-1, medzinárodnej normy ISO/DIS 5168 z r.1990.

V nasledujúcich tabuľkách sú uvedené charakteristické údaje použitých primárnych prvkov v meracej trati.

Označenie dýzy	Merané médium	Umiestnené v potrubí	Prevádzkové údaje	Umiestnenie v meracej trati
10 GAC 10 CF 001	voda	DN150, PN16	t = 40°C, p = 6 bar	Odvod kondenzátu
10 GHC 25 CF 001	voda	DN100, PN25	t = 30°C, p = 17 bar	Demineralizačný okruh
10 NAA10 CF 001	vodná para	DN250, PN40	t = 240°C, p = 13 bar	Systém parného procesu
10 NAA20 CF 001	vodná para	DN458, PN10	t = 200°C, p = 6 bar	Systém parného procesu
10 NAB 10 CF 001	voda	DN125, PN10	t = 40°C, p = 9 bar	Odvod kondenzátu
10 PCD 10 CF 001	voda	DN 80, PN10	t = 20°C, p = 6 bar	Obehový chladiarenský systém

Umiestnenie v meracej trati - "ODVOD KONDENZÁTU"

Typ primárneho prvku	dýza ISA 1932
Výrobné číslo	10 GAC 10 CF 001
Potrubie (priamy úsek)	DN 150, PN 16
Vnútorý priemer potrubia D	159,472 ± 0,478 mm (pri teplote 20 °C)
Vnútorý priemer dýzy d	84,356 ± 0,042 mm (pri teplote 20 °C)
Merané médium	voda
Druh odberu tlaku	kútový-komorový
Prevádzkový tlak	6 bar
Prevádzková teplota	40°C

Typ primárneho prvku	dýza ISA 1932
Výrobné číslo	10 NAB 10 CF 001
Potrubie (priamy úsek)	DN 125, PN 10
Vnútorý priemer potrubia D	131,87 ± 0,39 mm (pri teplote 20 °C)
Vnútorý priemer dýzy d	59,960 ± 0,030 mm (pri teplote 20 °C)
Merané médium	voda
Druh odberu tlaku	kútový-komorový
Prevádzkový tlak	9 bar
Prevádzková teplota	40°C

Umiestnenie v meracej trati - "DEMINERALIZAČNÝ OKRUH"

Typ primárneho prvku	dýza ISA 1932
Výrobné číslo	10 GHC 25 CF 001
Potrubie (priamy úsek)	DN 100, PN25
Vnútorý priemer potrubia D	106,96 ± 0,32 mm (pri teplote 20 °C)
Vnútorý priemer dýzy d	62,936 ± 0,031 mm (pri teplote 20 °C)
Merané médium	voda
Druh odberu tlaku	kútový-komorový
Prevádzkový tlak	17 bar
Prevádzková teplota	30°C

Umiestnenie v meracej trati - "SYSTÉM PARNÉHO PROCESU"

Typ primárneho prvku	dýza ISA 1932
Výrobné číslo	10 NAA 10 CF 001

Potrubié (priamy úsek)	DN 250, PN 40
Vnútorý priemer potrubia D	260,72 ± 0,78 mm (pri teplote 20 °C)
Vnútorý priemer dýzy d	151,738 ± 0,076 mm (pri teplote 20 °C)
Merané médium	vodná para
Druh odberu tlaku	kútový-komorový
Prevádzkový tlak	13 bar
Prevádzková teplota	240°C
Typ primárneho prvku	dýza ISA 1932
Výrobné číslo	10 NAA 20 CF 001
Potrubié (priamy úsek)	DN 457, PN 10 bar (DN 18", PN 150PSI)
Vnútorý priemer potrubia D	441,65 ± 1,32 mm (pri teplote 20 °C)
Vnútorý priemer dýzy d	224,685 ± 0,112 mm (pri teplote 20 °C)
Merané médium	vodná para
Druh odberu tlaku	kútový-komorový
Prevádzkový tlak	6 bar
Prevádzková teplota	200°C

Umiestnenie v meracej trati - "OBEHOVÝ CHLADIARENSKÝ SYSTÉM"

Typ primárneho prvku	dýza ISA 1932
Výrobné číslo	10 PCD 10 CF 001
Potrubié (priamy úsek)	DN 80, PN 10
Vnútorý priemer potrubia D	81,345 ± 0,244 mm (pri teplote 20 °C)
Vnútorý priemer dýzy d	42,086 ± 0,021 mm (pri teplote 20 °C)
Merané médium	voda
Druh odberu tlaku	kútový-komorový
Prevádzkový tlak	6 bar
Prevádzková teplota	20°C

Skúškami sa zistilo, že meracia trať pre meranie pretečeného množstva tekutín vyhovuje požiadavkám uvedeným v norme STN ISO 5167-1.

5. Údaje na meradle

Na štítku meradla, ktorý je umiestnený na telese komorového odberu diferenčného tlaku a na prírubách, ktoré spájajú úsek trate s primárnym prvkom, sú vyznačené tieto údaje :

- výrobca, resp. objednávateľ typového schválenia
- číslo schválenia typu meradla

- názov typu meradla
- číslo výkresu primárneho prvku - dýzy ISA 1932
- výrobné číslo a rok výroby
- maximálny prietok tekutiny " Q_{max} "
- maximálny pracovný tlak
- maximálna pracovná teplota
- priemer primárneho prvku "d"
- priemer vstupného potrubia "D"

6. Overenie

Merač pretečeného množstva tekutín sa overuje po častiach, nasledovným spôsobom:

- meracia trať sa overuje nepriamo, obhliadkou meracej trate a kontrolou geometrických rozmerov potrubia, primárneho prvku, včítane odberov tlaku, podľa internej metodiky ČSMÚ č.1/223/91 v súlade s STN ISO 5167-1

- vyhodnocovacia jednotka, prevodníky tlaku, diferenčného tlaku, ako aj snímač teploty sa overujú podľa príslušných metrologických postupov, ktoré sú uvedené v prílohách Rozhodnutia o schválení typu príslušných meradiel.

Prevodníky tlaku, diferenčného tlaku, snímače teploty, ako aj vyhodnocovacia jednotka, ak vyhovelí skúškam, sa opatria úradnými značkami na miestach, ktoré sú uvedené v prílohách Rozhodnutia o schválení typu príslušných meradiel.

Meracia trať s dýzou ISA 1932, ak vyhovela skúškam, sa opatrí úradnými značkami nasledovne:

- zaplombovaním skrutiek prírubového spojenia primárneho prvku, alebo k tomu určených návarkov na prírubách, 2 značky.

7. Doba platnosti overenia

Doba platnosti overenia prevodníkov tlaku, diferenčného tlaku, snímač teploty ako aj vyhodnocovacej jednotky, je uvedená v prílohách Rozhodnutia o schválení typu príslušných meradiel. Doba platnosti overenia meracej trate je 8 rokov.

Uvedená doba platnosti overenia platí pre meranie prietoku takých tekutín, ktoré nevytvárajú na stenách meracej trate úsady alebo neobsahujú zvýšený podiel tuhých častí, ktoré by spôsobovali abrazívne opotrebenie primárnych prvkov. V prípade, že táto podmienka nie je splnená, je doba platnosti overenia meracej trate skrátená na polovicu.

8. Vzorky meradiel

Metrologická skúška meracej trate bola vykonaná na šiestich vzorkoch primárnych prvkov meracej trate s vnútorným priemerom potrubia:

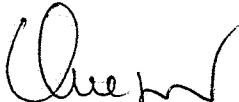
D= 81,345 mm, D= 106,96mm, D = 131,87 mm, D=159,472 mm, D=260,72 mm a D= 441,65 mm, podľa výkresovej dokumentácie výrobcu primárnych prvkov, firmy SEIKO GmbH. Vzorky meradiel sú uložené u žiadateľa typovej skúšky.

Vypracoval:
Ing. Milan KACHÚT
Ing. Štefan MAKOVNÍK

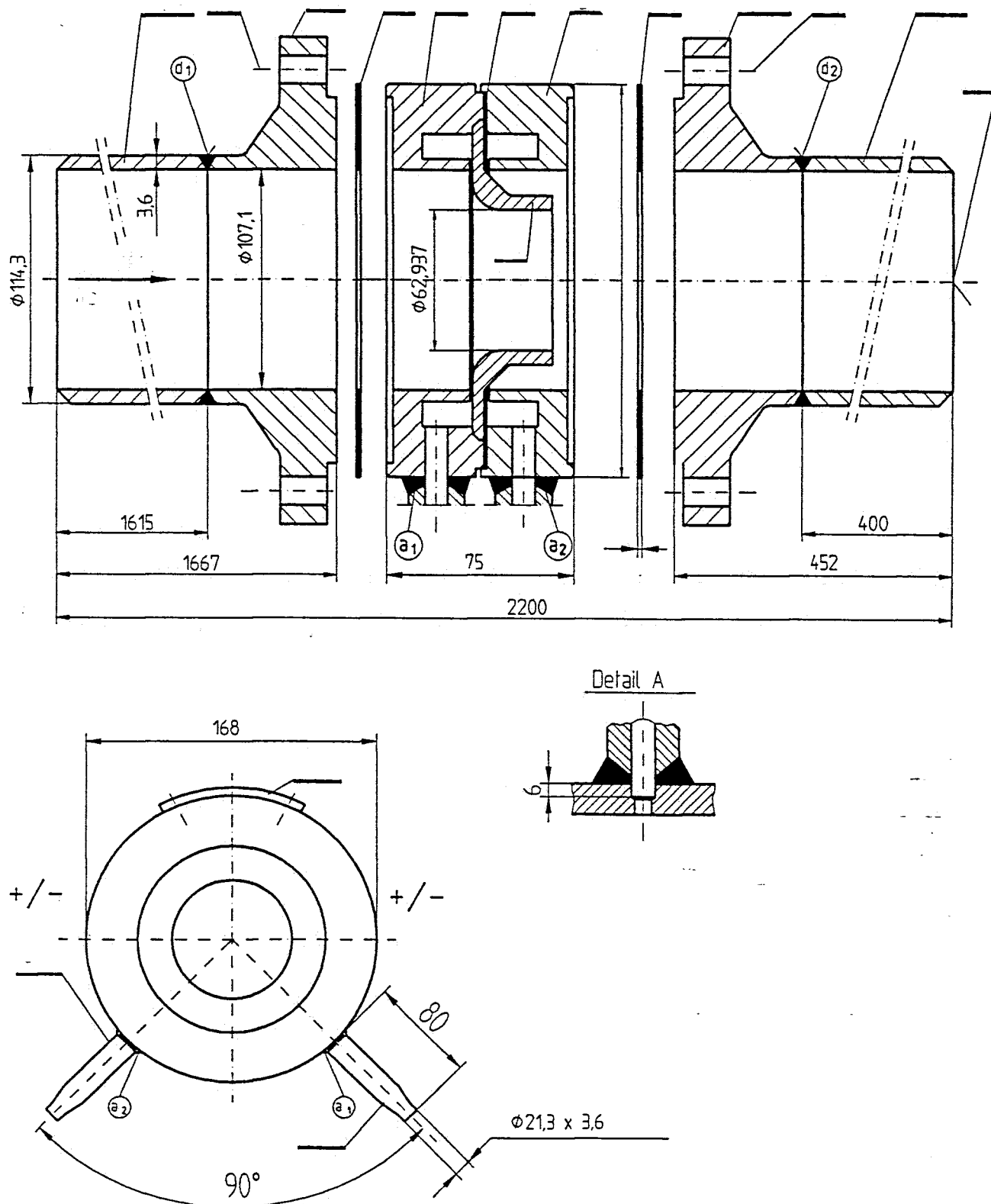

Ing. Igor PETER
riaditeľ odboru 280

Doc. Ing. Peter KNEPPO, DrSc.
riaditeľ SMÚ

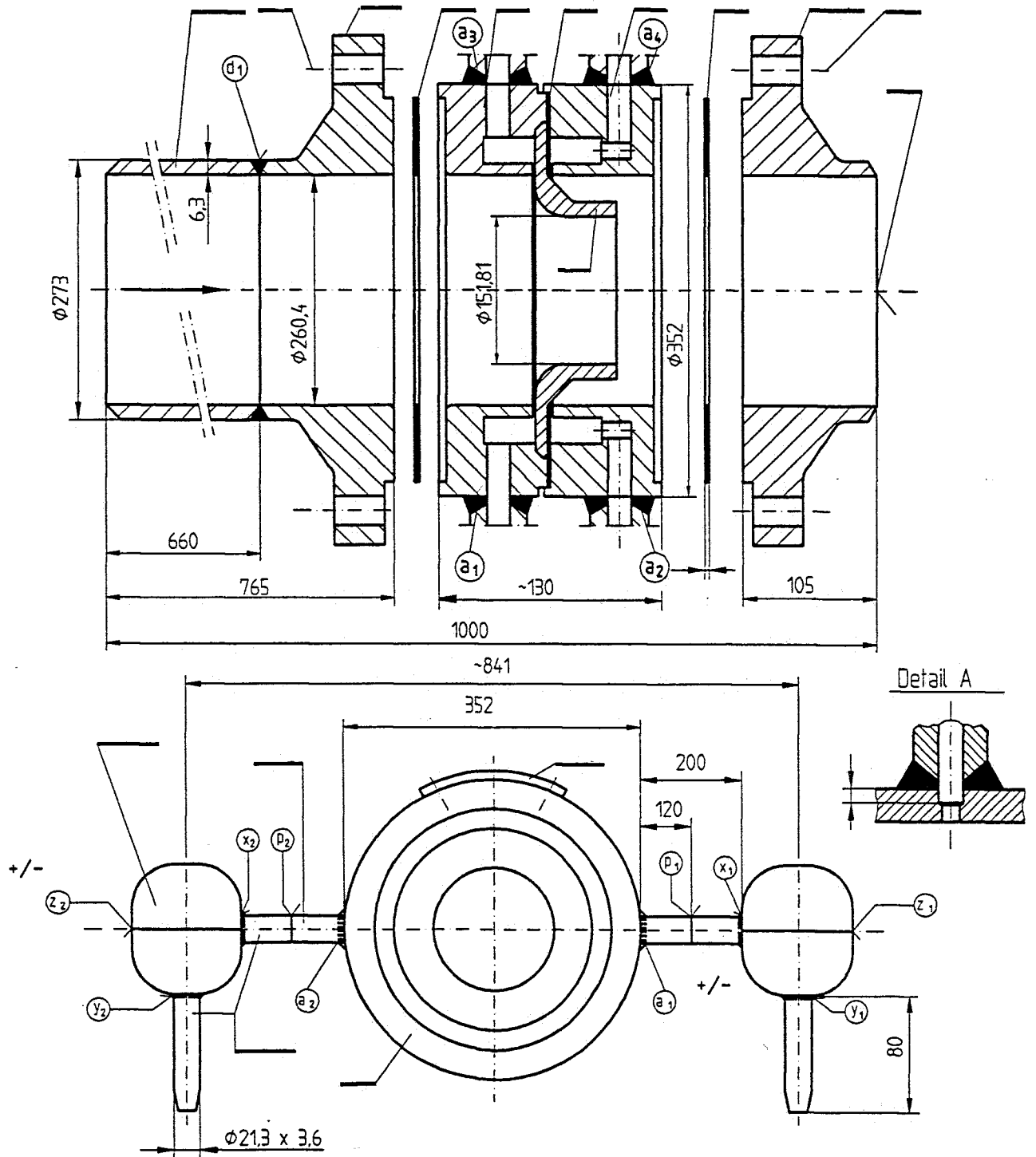
V Bratislave dňa 26. 01. 1998

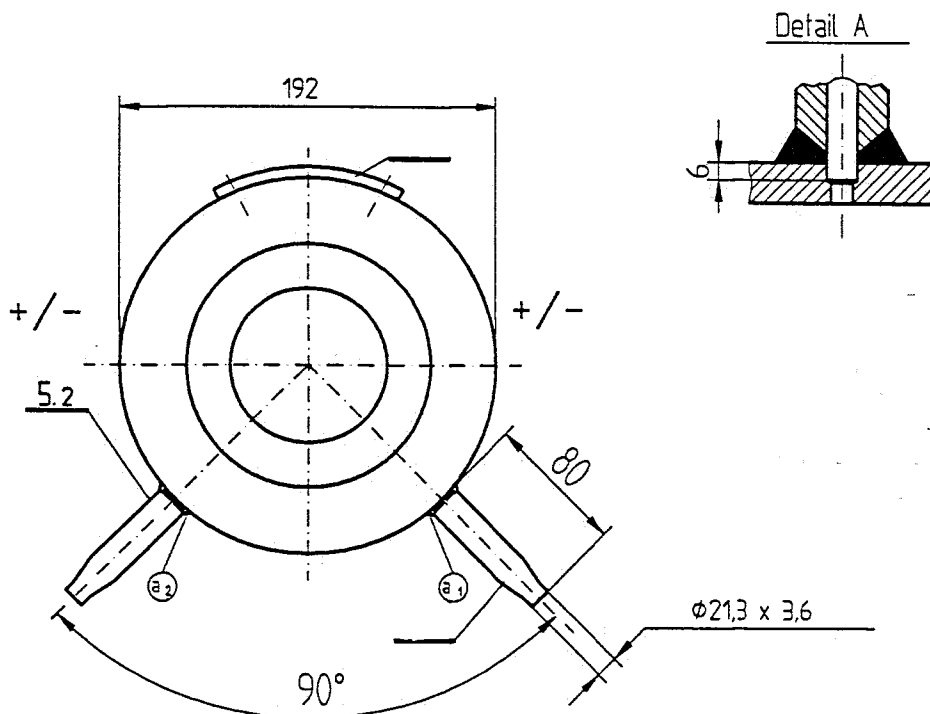
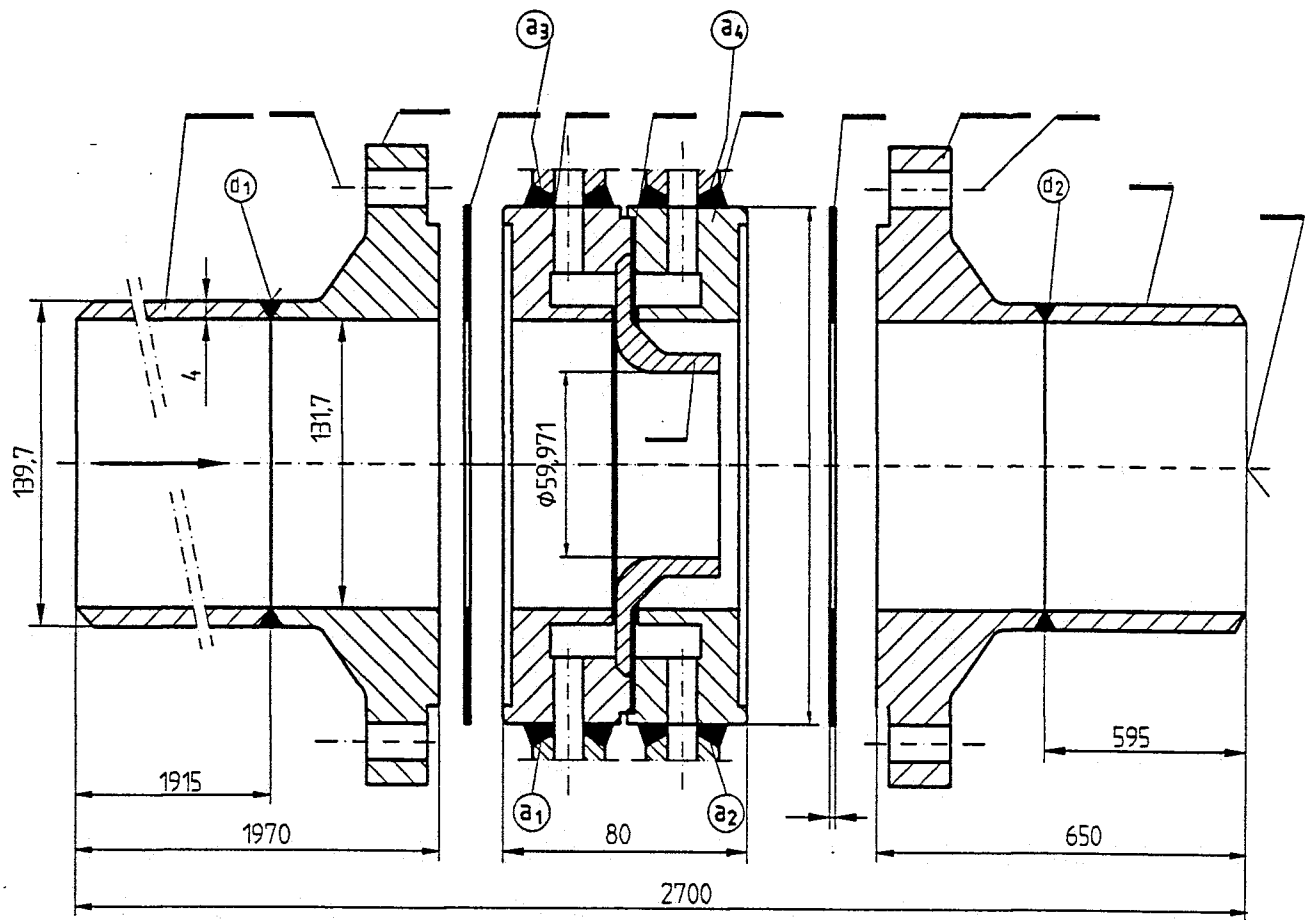

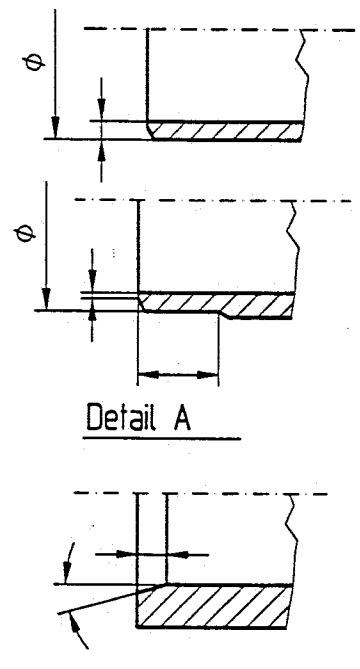
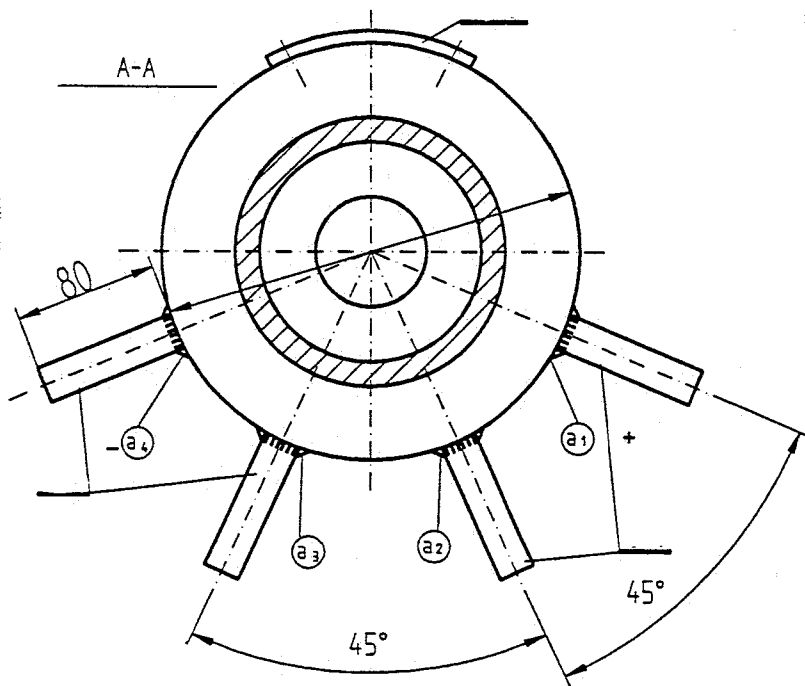
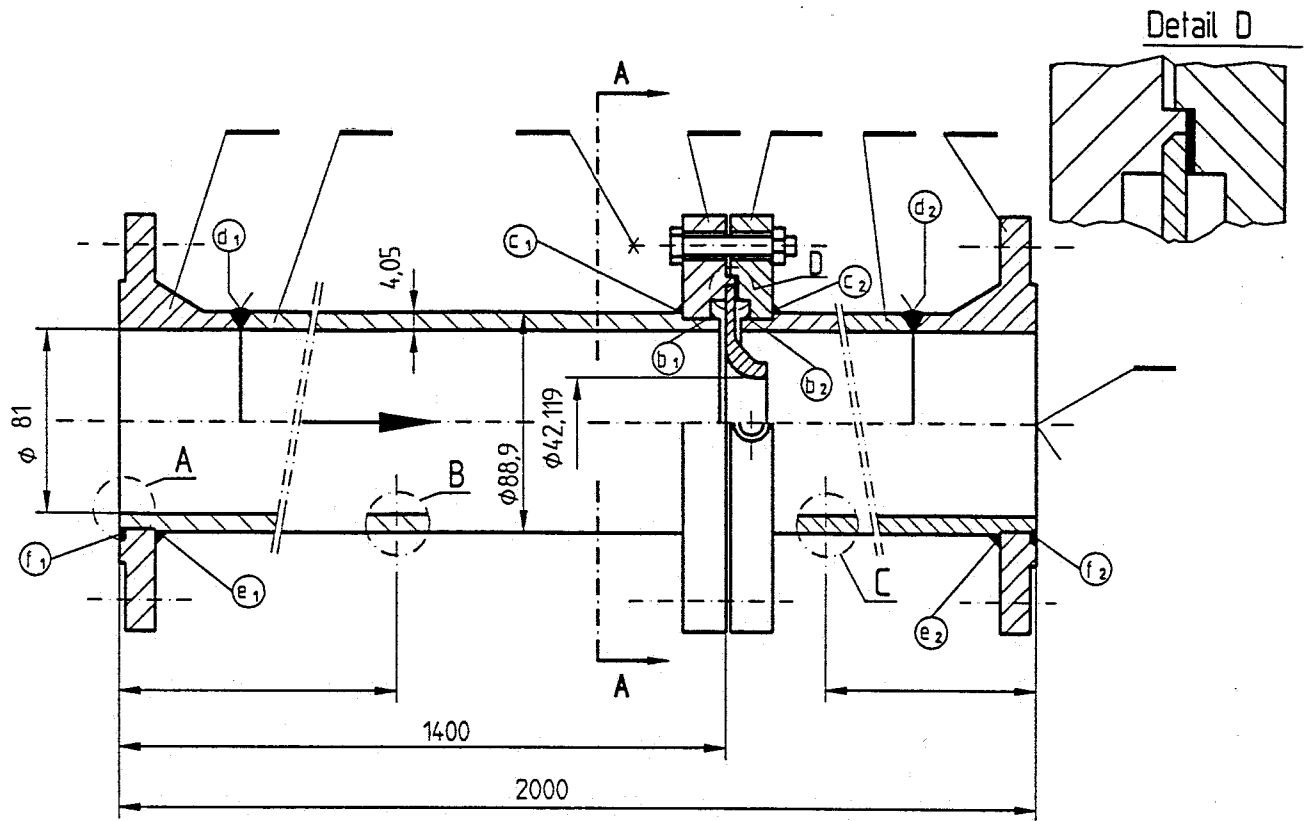
Obr. č. 1 Varianta použitej zostavy usporiadania primárneho prvku v meracej trati
dýza ISA 1932, č.v. 10GHC 25 CF 001

Obr. č. 2 Varianta použitej zostavy usporiadania primárneho prvku v meracej trati
 dýza ISA 1932, č.v. 10 NAA 10 CF 001

Obr. č. 3 Varianta použitej zostavy usporiadania primárneho prvku v meracej trati
dýza ISA 1932, č.v. 10 NAB 10 CF 001

Obr. č. 4 Varianta použitej zostavy usporiadania primárneho prvku v meracej trati
 dýza ISA 1932, č.v. 10 PCD 10 CF 001